

SL(6)727 - Rheoliadau Cau Cynlluniau Amaethyddiaeth Gwaddol yr Undeb Ewropeaidd (Cymru) 2026

Cefndir a Diben

Mae Rheoliadau Cau Cynlluniau Amaethyddiaeth Gwaddol yr Undeb Ewropeaidd (Cymru) 2026 (y "**Rheoliadau**") yn cau tri chynllun amaethyddiaeth gwaddol yr UE yng Nghymru, sef y Cynllun Cymorth Ffrwythau a Llysiau, Cynlluniau Ymyrraeth Gyhoeddus a Chynlluniau Cymorth ar gyfer Storio Preifat.

Y Cynllun Cymorth Ffrwythau a Llysiau

Mae'r Cynllun Cymorth Ffrwythau a Llysiau yn gynllun gwaddol gan yr UE a sefydlwyd ym 1996, sy'n cynnig cymorth ariannol i Sefydliadau Cynhyrchwyr i wella cynhyrchiant ffrwythau a llysiau. Mae'r Memorandwm Esboniadol (y "**Memorandwm**") yn nodi na chafwyd unrhyw geisiadau i'r cynllun oddi wrth Sefydliadau Cynhyrchwyr yng Nghymru ers iddo gael ei sefydlu ym 1996.

Ymyrraeth Gyhoeddus a Chymorth ar gyfer Storio Preifat

Y cynlluniau hyn oedd dwy o'r prif ffyrdd o dan y Polisi Amaethyddol Cyffredin o ymyrryd yn y farchnad er mwyn cefnogi prisiau'r farchnad. O dan y ddau gynllun, mae cynhyrchion amaethyddol yn cael eu tynnu o'r farchnad pan fydd prisiau'n mynd yn is na throthwyon penodol.

Mae'r Memorandwm yn egluro y gellir agor cynlluniau Ymyrraeth Gyhoeddus mewn dwy sefyllfa ar hyn o bryd. Mae cynlluniau Ymyrraeth Gyhoeddus gorfodol yn cael eu hagor yn awtomatig os yw pris y farchnad yn disgyn yn is na'r trothwy, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Asiantaeth Taliadau Gwledig (RPA) brynu hyd at swm penodol o'r cynhyrchion. Mae Ymyrraeth Gyhoeddus pan fydd amodau eithriadol yn y farchnad yn gynlluniau a agorir fel y gwêl Gweinidogion yn dda pan fydd argyfwng yn cael effaith ar farchnad sector penodol.

Mae cynlluniau Cymorth ar gyfer Storio Preifat yn fesurau cymorth i'r farchnad a ddefnyddir gan Lywodraeth Cymru i sefydlogi marchnadoedd amaethyddol yn ystod cyfnodau o warged neu pan fydd prisiau'n anwadal. O dan y cynlluniau hyn, rhoddir cymhellion ariannol i gynhyrchwyr neu broseswyr storio rhai cynhyrchion amaethyddol dros dro.

Mae'r Memorandwm yn nodi nad yw'r cynlluniau hyn wedi cael eu defnyddio yng Nghymru ers o leiaf y flwyddyn 2000.

Gweithdrefn

Gweithdrefn gymeradwyo'r Senedd.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gosod drafft o'r Rheoliadau gerbron y Senedd. Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud y Rheoliadau oni bai bod y Senedd yn cymeradwyo'r Rheoliadau drafft.

Materion technegol: craffu

Nodwyd y 5 pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn cysylltiad â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

Yn y rhaglith, ceir y datganiad: "*Gweinidogion Cymru yw'r awdurdod cenedlaethol perthnasol at ddibenion adran 14(1) o Ddeddf Cyfraith yr UE a Ddargedwir (Dirymu a Diwygio) 2023*".

Mae darpariaethau Deddf alluogi sy'n diffinio ymadroddion megis "*yr awdurdod cenedlaethol perthnasol*" fel arfer yn cael eu cynnwys mewn troednodyn cysylltiedig (fel sy'n digwydd hefyd yn nhroednodyn (3)).

Ymddengys nad oes gofyniad i wneud y datganiad hwn yn y rhaglith, ac nid yw'n nodi ychwaith fod amod sy'n ofynnol cyn gwneud y Rheoliadau hyn yn cael ei fodloni (gweler SIP 3.11.28).

Gofynnir i Lywodraeth Cymru esbonio pam y mae'r datganiad hwn wedi cael ei gynnwys yn rhaglith y Rheoliadau hyn.

2. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddifffygol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Yn rheoliad 7(7), disgrifir y diwygiad fel "ar ôl paragraff ZB", ond ymddengys y dylid ei ddisgrifio fel "ar ôl pwynt ZB". Mae hyn oherwydd bod y rhaniadau presennol â llythyren yn cael eu disgrifio fel 'pwyntiau' yn y croesgyfeiriadau yn Atodiad 2 i Reoliad Dirprwyedig y Comisiwn (EU) Rhif 907/2014.

Mae hyn hefyd yn wir am ddiwygiadau a wneir gan reoliadau 9(8) a 10(20) y dylid eu disgrifio fel "ar ôl pwynt A2" yn hytrach nag "ar ôl paragraff A2" mewn perthynas â'r rhaniadau sydd â rhif yn yr Atodiadau i Reoliad Dirprwyedig y Comisiwn (EU) 2016/1238 a Rheoliad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2016/1240.

3. Rheol Sefydlog 21.2(v) – bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

Mae rheoliad 7(8) yn honni ei fod yn mewnosod testun yn Atodiad 3 i Reoliad Dirprwyedig y Comisiwn (EU) Rhif 907/2014 ar ôl "yr ail baragraff".

Nodwn fod darpariaethau cyfatebol ar wahân a wneir ar gyfer Lloegr a'r Alban ill dwy yn mewnosod y testun perthnasol ar y dechrau ('at the beginning').

Nid yw'n glir a yw'r pwynt mewnosod penodedig yn rheoliad 7(8) yn adlewyrchu bwriad Llywodraeth Cymru.

4. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Yn rheoliad 10(13), mae'r rhestr o Erthyglau a nodir i'w diwygio yn Rheoliad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2016/1240 yn cynnwys Erthygl "51 (hysbysiad o gwblhau contractau)". Fodd bynnag, pennawd Erthygl 50 o'r Rheoliad hwnnw yw'r geiriau mewn cromfachau mewn gwirionedd. Pennawd cywir Erthygl 51 yw "elfennau'r contract".

Felly, nid yw'n glir a ddylid gwneud y diwygiad i Erthygl 50 (hysbysiad o gwblhau contractau) neu i Erthygl 51 (elfennau'r contract) o Rheoliad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2016/1240.

5. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol.

Yn rheoliad 10(21), mewnosodir yr un testun yn union ym mhob un o Atodiadau 6, 7 ac 8 i Reoliad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2016/1240.

Nid yw'r darpariaethau yn Atodiadau 6 a 7 wedi'u rhifo. Fodd bynnag, yn Atodiad 8, mae'r darpariaethau presennol wedi'u rhifo. Felly, mae'n ymddangos y dylid rhifo'r testun newydd a fewnosodir yn Atodiad 8 fel "A1". Mae hyn hefyd yn wir am y testun newydd a fewnosodir gan reoliad 10(22) yn Atodiad 9 i Reoliad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2016/1240.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y ddau bwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

6. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Memorandwm yn amlinellu'r ymgynghoriad a gynhaliwyd ar y Rheoliadau hyn. Mae'n datgan:

"Rhwyng 2 Mehefin a 25 Awst 2025, cynhaliodd Llywodraeth Cymru ymgynghoriad, i geisio barn am ein cynnig i gau'r cynllun Cymorth Ffrwythau a Llysiau a'r cynlluniau Ymyrraeth Gyhoeddus a Chymorth Storio Preifat yng Nghymru.

Cyhoeddwyd yr ymgynghoriad ar-lein a'i rannu â grwpiau o randdeiliaid allweddol yn y sector amaethyddiaeth a chyda'r cyhoedd i geisio barn am y newidiadau a gynigir yn y ddogfen ymgynghori. Gofynnodd yr ymgynghoriad am farn am y defnydd o'r cynlluniau yng Nghymru ac effaith terfynu'r cynlluniau.

Daeth tri ymateb i law, dau ohonynt yn cytuno â'r newidiadau a gynigiwyd. Nid oedd y trydydd yn cynnwys ymatebion oedd yn berthnasol i'r pwnc. Tynnodd yr ymatebwyr sylw at y diffyg defnydd o'r Cynllun Cymorth Ffrwythau a Llysiau yng Nghymru ac y

byddai tyfwyr garddwriaethol yn cael eu cefnogi orau mewn ffyrdd eraill. Dywedon nhw fod y cynllun yn rhy gymhleth a dyna pam nad oedd pobl wedi gwneud cais i'r cynllun.

Nid oedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn gwybod beth oedd y cynlluniau Ymyrraeth Gyhoeddus a Chymorth Storio Preifat ac roeddent yn hapus yn eu gweld nhw'n cau."

7. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Memorandwm yn cynnwys Asesiad Effaith Rheoleiddiol. Mae'n datgan:

"Drwy ddileu'r cynlluniau hyn, bydd Llywodraeth Cymru yn lleihau'r risg ariannol a gweinyddol i gyllid cyhoeddus o ddatblygu, rhedeg a chynnal cynlluniau nad ydynt bellach yn addas i'w diben i'r sector amaethyddol yng Nghymru.

Bydd y newidiadau hyn yn negyddu'r angen am set newydd o brosesau nad yw Llywodraeth Cymru yn eu gweinyddu ar hyn o bryd. Bydd hefyd yn negyddu'r angen i ddiweddarau'r systemau oedd yn cael eu defnyddio i redeg y cynlluniau. Pe bai'r cynlluniau'n cael eu cadw, byddai angen caffael storfeydd, hyfforddi swyddogion technegol newydd ac ailddechrau contractau technegol gyda labordai. Byddai gofyn am fuddsoddiad ariannol sylweddol i wneud hynny.

Mae'r adborth drwyddo draw yn awgrymu nad yw'r cynlluniau hyn o ddefnydd i'r sector amaethyddol yng Nghymru ac ni fydd eu cau yn cael unrhyw effaith ar y sector yng Nghymru."

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb Llywodraeth Cymru mewn perthynas â'r pwyntiau technegol yn unig.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 2 Chwefror 2026 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

